

# Debatten om samtykke og voldtekt på sosiale medier

En rapport av Analyse & Tall, på vegne av Amnesty International Norge  
Mars 2024



# Innholdsfortegnelse

## 1 Innledning

- Forord
- Begrepsavklaring

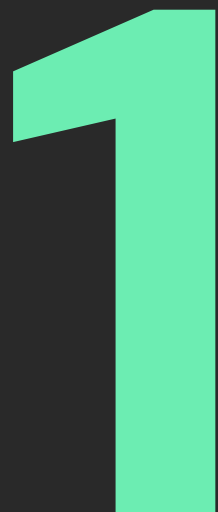
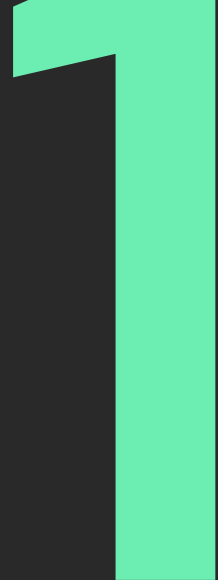
## 2 Sentrale funn

## 3 Data & metode

- Analysens oppsett
- Rapportens datagrunnlag
- Kvalitativ analyse
- Rammeverk for manuell koding

## 4 Resultater fra analysen

Presentasjon av data, funn og meningsytringer i debatten



# Innledning

# Forord

Seks av ti kommentarer på Facebook støtter en samtykkebasert voldtektsbestemmelse. Støtten har økt jevnt og trutt siden 2017.

Det kommer frem i denne rapporten som kartlegger Facebook-debatten om samtykke og samtykkelov.

Dette er gode nyheter! Det har i de siste år vært økende debatt om samtykkebasert voldtektslovgivning i Norge. Dette skjer samtidig med at det skjer store holdnings- og lovendringer i Europa. Hvor flere og flere land vedtar voldtektslovgivning som innlemmer et samtykkebegrep, dvs at voldtekt er seksuell omgang uten fritt samtykke. Alle våre nordiske naboland har nå innført samtykkelover, Norge er nå det eneste landet i Norden som står igjen. Vår egen regjering har i Hurdalsplattformen også varslet at de skal komme med en samtykkelov, og det forventes et lovforslag i løpet av kort tid.

Rapporten kartlegger kun debatten på Facebook som ofte er hard og polarisert, men nettopp med tanke på at det er et hardt debattklima, er endringen markant og et tydelig signal om at debatten er i endring i favør for samtykkelovgivning.

Samtidig viser rapporten at det i norsk Facebook-debatt fortsatt verserer svært mange feiloppfatninger om hva samtykke er og hvordan det vil fungere i lovmessig forstand. Ironi og latterliggjøring er også sterkt tilstede. Det viser at det fortsatt er behov for opplysning og kunnskap om samtykke.

Rapporten viser også at mer enn én av ti kommentarer om samtykke og samtykkelov inneholder voldtektsmyter. Den vanligste myten er at offeret må ta noe av ansvaret for overgrepet selv.

Voldtektsmyter fortsetter å bygge opp under stereotyper av særlig kvinner og jenters handlinger og ønsker når det kommer til sex. Å legge ansvaret på den som er utsatt fører til at det er vanskelig å snakke om eller anmelde voldtekten, og bidrar til at overgriperen går fri. Dette svekker særlig jenters og kvinners rett til å bestemme over egen kropp og seksualitet, og gjør det vanskeligere å forebygge overgrep.

Voldtekt er et samfunnsproblem og fører til alvorlige helseproblemer. 1 av 5 jenter og kvinner i Norge oppgir å ha vært utsatt for voldtekt minst en gang i løpet av livet. Psykiske komplikasjoner etter seksuelle overgrep kan være post-traumatisk stresslidelse, depresjon, selvmordsproblematikk, sosial tilbaketrekning eller angst.

Amnesty International håper at rapporten kan bidra til en debatt hvor vi vil både voldtekts- og samtykke mytene til livs – og bidrar til en opplyst samtale om fordelene ved en samtykkebasert voldtektslovgivning. De nordiske erfaringene er at en samtykkelov fører til bedre etterforskning av voldtekt hos politiet og at færre voldtekter blir henlagt. Og ikke minst har en lov en sterk normgivende effekt og vil kunne føre til endringer i holdninger og adferd i samfunnet.

Forord av Amnesty International Norge



# Begrepsavklaring

**Samtykke** er en bekreftelse på at du har tatt et aktivt og frivillig valg om å ha sex. Samtykke kan komme til uttrykk på mange ulike måter – for eksempel gjennom ord, handlinger eller berøring. Denne gjensidige bekreftelsen skal være på plass før den seksuelle omgangen finner sted. En person kan ikke gi frivillig samtykke til seksuell omgang dersom vedkommende er under den seksuelle lavalderen, i en tvangssituasjon, bevisstløs på grunn av rus, skade eller søvn, eller utsettes for vold eller trusler.

**En samtykkebasert voldtektsbestemmelse eller samtykkelov** fastslår at voldtekt er seksuell omgang uten fritt samtykke, der samtykke må vurderes i lys av de omkringliggende omstendigheter. En samtykkelov sikrer at alle tilfeller av seksuell omgang uten frivillig samtykke kan etterforskes og straffeforfølges som voldtekt, uavhengig av hvordan mangel på samtykke kommer til uttrykk. En samtykkelov er også viktig i det forebyggende arbeid og holdningsskapende arbeid. En samtykkelov kan bidra til en holdningsendring fordi det blir enklere å formidle hva voldtekt er med utgangspunkt i alminnelig lesning av loven.

**Voldtektsmyter** er falske eller feilaktige oppfatninger om voldtekt, ofrene, og gjerningspersonene, som ofte trivialisere voldtekten, skylder på offeret, eller forvrenger forståelsen av hva voldtekt faktisk innebærer. Voldtektsmyter bidrar til stigma og kan hindre ofre fra å søke hjelp eller rapportere overgrep, samtidig som de opprettholder skadelige stereotypier som undergraver alvoret av voldtekt og seksuell vold.

**Kvinnefiendtlig** betyr ytringer som er negative og/eller nedlatende mot kvinner som gruppe, blant annet gjennom bruk av nedsettende karakteristikk og skjellsord, sexistiske kommentarer, eller bruk av voldtektsmyter som går spesifikt på kvinners oppførsel eller utseende.

2

4

2

2

**Sentrale funn**

**#1** Det er en økende støtte til samtykkelov de siste seks årene

**#2** Motstanden mot samtykkelov har vært preget av feiloppfatninger av hva samtykke og samtykkelov går ut på

**#3** Når samtykke og samtykkelov diskuteres innholder litt mer enn én av ti kommentarer en voldtektsmyte

**#4** Den vanligste voldtektsmyten handler om at offeret selv må ta noe av ansvaret for overgrepet

3

3

3

3

Data & metode



# Analysens oppsett

Analysearbeidet er basert på følgende faser:

1. Utvikling av liste over lenker til relevante medieoppslag om samtykkelov og samtykke
2. Søk etter lenkedelinger på Facebook
3. Innsamling av kommentarer til delinger på Facebook
4. Analyse av innholdet i kommentarene

# Datainnsamling

Datagrunnlaget som denne rapporten bygger på er innsamlet fra Facebook-sider og grupper i perioden 1. desember 2017 til 31. desember 2023.

For å kartlegge Facebook-debatten om samtykkelov og samtykke, har vi tatt utgangspunkt i redaksjonelle medieoppslag som omhandler denne tematikken. Innsamling av relevante medieoppslag er gjort via medieovervåkingsbyrået Infomedia. Ved hjelp av tjenesten CrowdTangle har vi kartlagt om artikler er blitt delt på Facebook. Videre har vi samlet inn alle kommentarene under Facebook-delningene.

De redaksjonelle medieoppslagene er kartlagt og hentet inn ved hjelp av relevante søkeord som innfanger debatten rundt samtykkelov. *Samtykkelov, voldtektslov, voldtektsbestemmelse og voldtektsparagraf* er eksempler på søkeord som inngår for å avgrense tematikken.

I rapporten bruker vi gjennomgående formuleringen «debatten om samtykke og samtykkelov». Dette kommer av at samtykke som konsept også er en integrert del av debatten om samtykkelov.

## Begrensninger

Søk etter innhold basert på søkeord har en iboende begrensning i at vi kun finner innhold vi allerede kjenner til, eller at søkeordene utilsiktet fanger opp innhold som ikke er relevant. Vi har forsøkt å redusere denne potensielle skjevheten i vårt datagrunnlag, ved å gjentatte ganger søke etter innhold og legge til eller fjerne søkeord som ikke fungerer for rapportens formål.

Fordi Facebook er en levende plattform vil det alltid være en diskrepans mellom innholdet som til enhver tid er tilgjengelig og det innholdet som vi på et tidspunkt har innsamlet. Grunnen til dette er at Facebook, sideadministratorer eller Facebook-brukere selv kan ha moderert eller slettet kommentarer uten at vi kan identifisere at noe mangler. Vår analyse er derfor basert på det vi må anta er modererte kommentarfelt.

## Personvern hensyn

Formålet med denne analysen er å se på utviklingstrekk for noen bestemte debatter over tid. Vi undersøker ikke hva enkeltpersoner skriver eller mener om tematikkene. Avsendere av kommentarer er anonymisert av Facebook, så vi vet ikke hvem som har skrevet en kommentar.

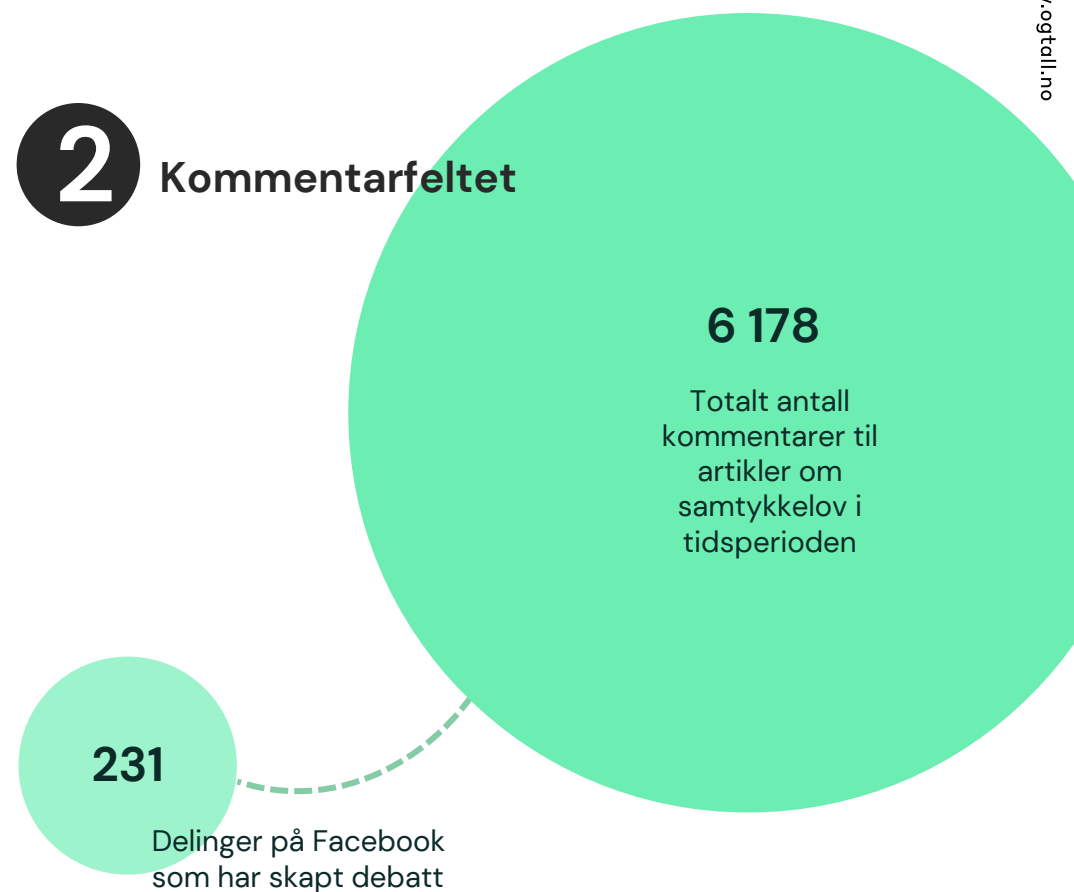
# Datagrunnlag

## 1 Avgrensning



Totalt var det 640 redaksjonelle artikler som handlet om samtykkelov i perioden. 171 av disse er delt i åpne grupper og sider på Facebook og blitt kommentert.

## 2 Kommentarfeltet



De 171 artiklene er totalt delt 231 ganger – det er altså noen artikler som er delt mer enn én gang. Disse 231 delingene har ført til 6 178 kommentarer, som utgjør datagrunnlaget for den kvalitative analysen.

# Kvalitativ analyse av kommentarer på Facebook

For å forstå hva som preger samtalen om samtykke og voldtekt på sosiale medier, har vi gjort en kvalitativ dybdeanalyse av kommentarer til redaksjonelle artikler om samtykkelov.

Fra det totale datagrunnlaget har vi gjort et randomisert utvalg av om lag 30 prosent av Facebook-kommentarene og lest gjennom disse. Vi har sett på hvordan samtykke fremstilles i kommentarene, hvorvidt kommentarene inneholder samtykke- og voldtektsmyter og hvilke andre relaterte perspektiver som eventuelt kommer frem i kommentarene.

Hovedformålet med en slik kvalitativ gjennomgang er å bidra med dybdekunnskap om hvordan temaet diskuteres, og kvantifisere omfanget. I gjennomlesningen av kommentarene har vi kodet etter følgende forhåndsdefinerte kategorier:

- Hvordan samtykkelov fremstilles i kommentarene, gjennom uttrykk for henholdsvis støtte, kritikk eller latterliggjøring/feilkarakterisering
- Hvorvidt kommentarene inneholder samtykke- og voldtektsmyter, og om mytene relaterer seg til *offer*, *overgriper*, *alvorlighet* eller *anklager* (se neste side for ytterligere forklaring)
- Hvilke andre relaterte perspektiver som eventuelt kommer frem i kommentarene, eksempelvis kvinnefiendtlighet, islamofobi og innvandringsfiendtlighet

# Rammeverk for manuell koding av voldtektsmyter

Den manuelle kodingen for voldtektsmyter baserer seg på et teoretisk rammeverk. Rammeverket tar utgangspunkt i eksisterende forskning om voldtektsmyter.<sup>1</sup>

Rammeverket er delt inn i fire hovedkategorier som omhandler voldtektsmyter om *offer*, *overgriper*, *alvorlighet* eller *anklager*. Dersom flere voldtektsmyter fremkommer i samme kommentar er det den mest fremtredende som har blitt kodet.

Den første voldtektsmyten er relatert til **offeret**, og omhandler blant annet skyld, relasjon og reaksjon. Kommentarer som faller inn under denne kategorien gir uttrykk for at offeret har skyld i at voldtekten tok sted gjennom for eksempel oppførsel (rus, flørtning) eller utseende. Innenfor denne kategorien inngår også kommentarer som gir uttrykk for at seksuell omgang uten samtykke med ektefelle eller partner ikke defineres som voldtekt. I tillegg er det kommentarer som gir uttrykk for at offerets oppførsel under og/eller etter voldtekt var «feil». For eksempel hvis man ikke gjorde motstand enten fysisk eller ved å si «nei», så fremstilles det slik at offeret har skyld. Andre myter i denne kategorien går på at kvinner ofte sier nei selv om de mener ja, og at menn alltid er samtykkende fordi de alltid vil ha sex.

Den andre voldtektsmyten er relatert til **overgriper** og omhandler blant annet at «utlendinger» utgjør størstedelen av overgripere, at de som voldtar i hovedsak er fremmede, og at kun «monstre» kan voldta. Andre myter det gis uttrykk for er at menn ikke kan kontrollere seg seksuelt, og at kun menn er overgripere.

Den tredje voldtektsmyter er relatert til **alvorlighet** og omhandler blant annet at visse typer overgrep ikke er like skadelig som andre. Kommentarer som faller inn under denne kategorien gir blant annet uttrykk for at det ikke er like skadelig med voldtekter der det ikke blir brukt fysisk makt, og at dersom offeret er bevisstløs er det ikke like skadelig å bli voldtatt. En annen myte er at menn blir mindre påvirket av seksuelle overgrep enn kvinner.

Den fjerde kategorien er relatert til **voldtektsanklager** og omhandler at falske anklager kommer som følge av hevn, at man angreer på sex, eller er emosjonelt ustabil. Kommentarer innenfor denne kategorien kan også gå ut på at offeret har løyet dersom den anklagede overgriperen ikke ble dømt, og at man ikke kan ombestemme seg etter å ha sagt ja.

1. Se for eksempel: Burt, M. R. (1980). Cultural myths and supports for rape. *Journal of Personality and Social Psychology*, 38(2), 217–230, og Payne, D. L., Lonsway, K. A., and Fitzgerald, L. F. (1999). Rape Myth Acceptance: Exploration of Its Structure and Its Measurement Using the Illinois Rape Myth Acceptance Scale. *Journal of Research in Personality* 33, 27–68

4

4

4

4

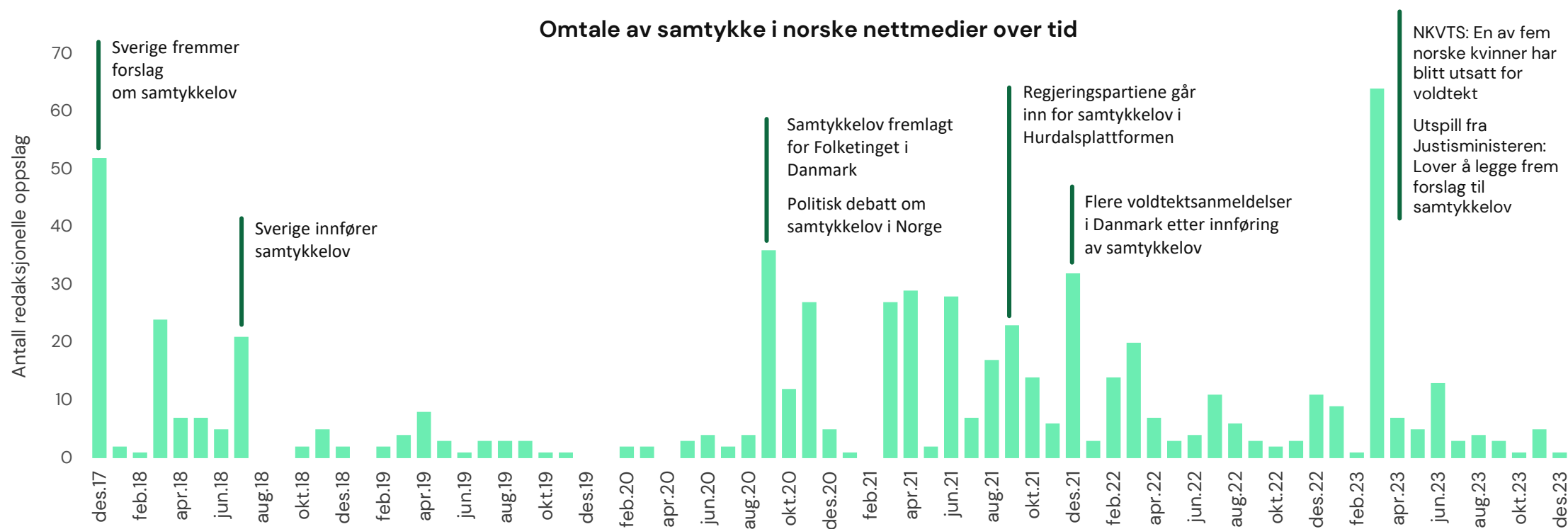
**Resultater fra  
analysen**

# Hvor mye har norske medier skrevet om samtykke- og voldtektslovgivning?

Norske, redaksjonelle nettmedier har publisert 640 oppslag som nevner samtykkelov og andre relevante begreper om voldtektslovgivning i perioden oktober 2017 til desember 2023. Diagrammet under viser hvordan omtalen fordeler seg i analyseperioden. Forslaget om å innføre samtykkelov i Sverige i desember 2017 setter samtykkelov på dagsorden også i Norge, og er bakgrunnen for at analyseperioden begynner her.

Omtaletoppene fra 2017 til 2020 er drevet av nyheter knyttet til innføring av samtykkelov i Sverige og Danmark. I oktober 2021 kunngjør den nye regjeringen i Norge at de går inn for samtykkelov i den nye regjeringsplattformen. Før dette har også partipolitisk debatt i Norge om innføring av samtykkelov ført til noe omtale. En ny rapport fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) genererer en ny omtaletopp i mars 2023. Rapporten viser at mer enn én av fem norske kvinner har opplevd voldtekt. I forlengelsen av denne saken gjentar regjeringen at de vil legge frem en samtykkelov.

Omtale av samtykke i norske nettmedier over tid

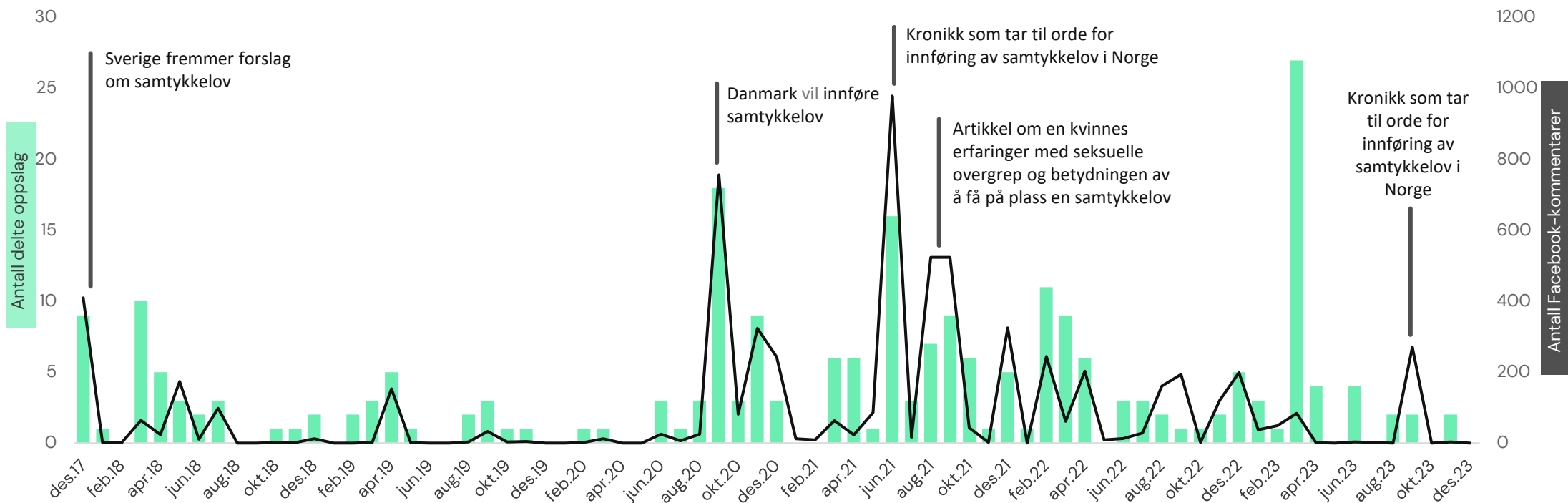


## Lenkedelinger og debatt på Facebook over tid

Diagrammet på forrige side viste hvor mye dekning samtykkelov har fått i norske medier. Diagrammet under viser hvor stor aktivitet den redaksjonelle medieomtalen har skapt på Facebook. Antall redaksjonelle oppslag som er delt i poster på Facebook vises på aksene til venstre, mens antall Facebook-kommentarer som er skrevet til postene vises på aksene til høyre. Tekstboksene beskriver hvilke saker som har generert mest aktivitet i kommentarfeltene.

Diagrammet illustrerer at det i mange tilfeller er korrelasjon mellom antall delte oppslag om samtykkelov og aktivitet i kommentarfeltene. Innføringen av samtykkelov i Sverige og Danmark er blant sakene som genererer en god del debatt blant norske Facebook-brukere. Den største graden av engasjement om samtykkelov i en norske kontekst kommer i tilknytning til oppslag med personlige historier om overgrep, og kronikker som er delt i Facebook-poster.

Antall delte lenker og Facebook-kommentarer over tid





# Manuell koding

Totalt har vi samlet inn 6 178 Facebook-kommentarer som er skrevet under poster som inneholder lenkedelinger om samtykke og samtykkelov.

Av disse har vi lest og kategorisert 1 951 kommentarer (ca. 30 prosent).

Den manuelle gjennomgangen viser at litt mer enn hver tiende kommentar som inngår i debatten om samtykkelov gir uttrykk for en *voldtektsmyte*.

I gjennomgangen av kommentarene har vi også sett på om kommentarene gir uttrykk for en holdning til samtykkelov. I 62 prosent av kommentarene gis det uttrykk for en eksplisitt *holdning* til samtykke og samtykkelov. Dette beskrives nærmere på neste side.

**6 178**

Alle kommentarer  
under poster om  
samtykke

**1 951**

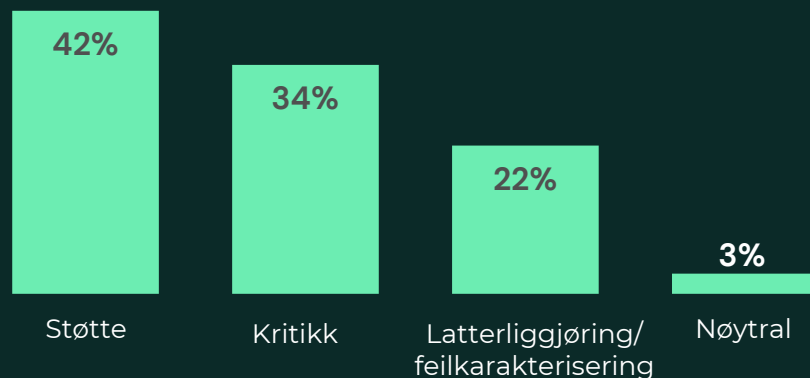
Kommentarer vi  
har lest

**12 %**

gir uttrykk for  
voldtektsmyter

*Mange er kritiske til samtykkelov – men flere har også feiloppfatninger av hva lovforslaget innebærer*

Andel ytringer på Facebook som viser ulike holdninger til samtykkelov (n=1213)



## Holdninger til samtykke og samtykkelov

For å undersøke hvilke oppfatninger som er mest utbredt om samtykke og samtykkelov har vi sett spesifikt på kommentarene som inneholder en mening om lovforslaget.

34 prosent av kommentarene hvor det ytres en mening om samtykkelov er kritiske. I disse kommentarene argumenteres det typisk for at det er lite hensiktsmessig å innføre en samtykkelov.

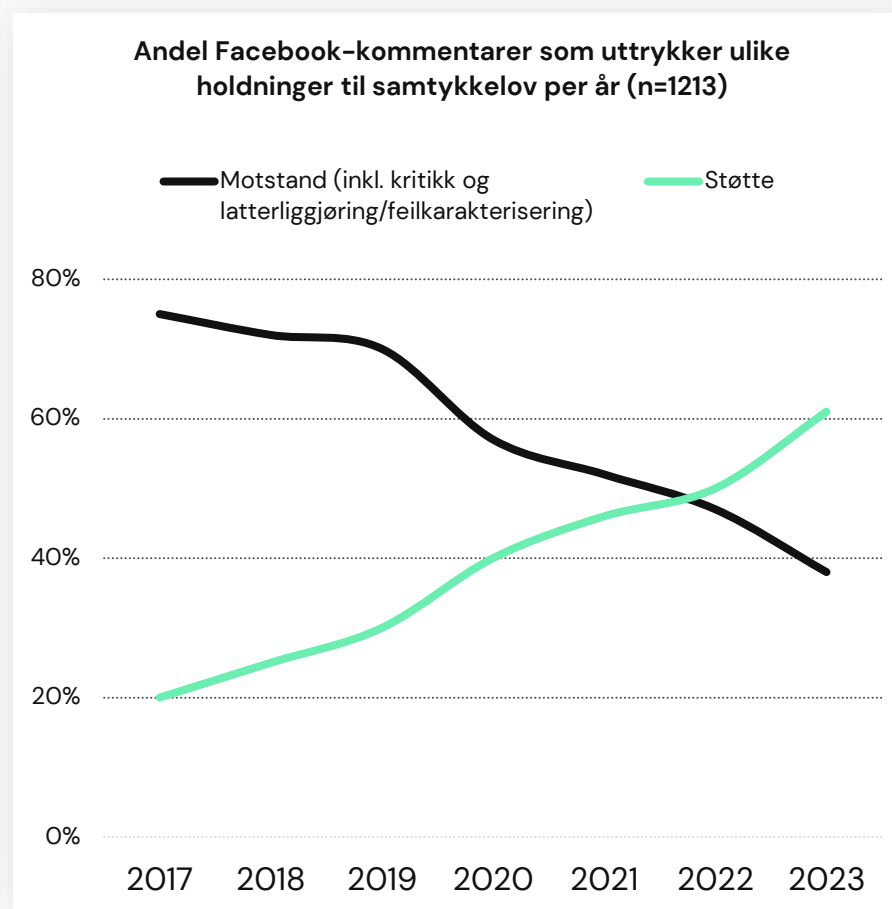
En relativt stor andel av kommentarene inneholder også ironi og latterliggjøring av lovforslaget. Det er også flere eksempler på at kritikken underbygges med feilkarakteriseringer av hva samtykkelov, og samtykke som konsept, går ut på. Denne typen kommentarer utgjør 22 prosent.

Nesten halvparten av kommentarene gir uttrykk for støtte til innføring av samtykkelov og vektlegger betydningen av samtykke til sex. På neste side viser vi hvordan støtte til innføring av samtykkelov har utviklet seg over seksårsperioden.

# Støtten til samtykkelov øker i perioden

På forrige side så vi hvilke holdningsfelleskaper som er mest fremtredende i Facebook-debatten om samtykke og samtykkelov i perioden. Sammenlagt fyller stemmene som uttrykker motstand, de som enten uttrykker kritikk eller latterliggjøring/feilkarakterisering, det største volumet i debatten. Som diagrammet til høyre illustrerer ser vi imidlertid en dreining i andelen kommentarer som reflekterer støtte og motstand i løpet av seksårsperioden.

Mens de kritiske røstene fyller mest av debatten i begynnelsen av analyseperioden, synker denne andelen parallelt med at andelen som uttrykker støtte øker ganske markant. I 2022 er det for første gang i analyseperioden en større andel kommentarer som uttrykker støtte, enn som uttrykker motstand.



# Motstanden er preget av samtykkemyter

Oppfatninger av samtykkelov som kommer frem i kommentarfeltene på Facebook, viser at mye av motstanden kommer på bakgrunn av misforståelser og feilkarakteriseringer. Eksempelvis er det misforståelser rundt hensikten til samtykkeloven som går ut på at det ikke er nyttig med en endring til en samtykkebasert voldtektsbestemmelse, ettersom bevisbyrden vil forbli den samme. Andre misforståelser henger sammen med voldtektsmyter relatert til falske anklager. Her forestiller man seg at en samtykkelov vil bidra til at flere vil anmelde falske voldtekter.

Den største delen av motstand mot å innføre en samtykkelov henger sammen med misforståelser av hva samtykke er, og hvordan det vil fungere i lovsammenheng – det vi her kaller «samtykkemyter». Alle kommentarene vi har plassert i kategorien latterliggjøring og feilkarakteriseringer bygger sin motstand på slike myter. Det gjelder også for flere av kommentarene som er kategorisert som kritiske til samtykkelov. Følgende samtykkemyter er de som preger debatten i størst grad.

## **Myte: Samtykke må dokumenteres**

Denne samtykkemyten går ut på at samtykke er noe som må gjøres skriftlig eller dokumenteres på annet materielt vis, slik som på video, via app eller BankID. Samtykke er i realiteten en bekreftelse på at man tar et aktivt og frivillig valg om å ha sex, og dette kan komme til uttrykk gjennom for eksempel ord, handlinger eller berøring. Det avhenger ikke av dokumentasjon, og dokumentasjon vil ikke gjøre et uttrykt samtykke «gyldig». Samtykke er kommunikasjonsbasert og noe som skjer aktivt underveis i en seksuell situasjon.

## **Myte: Samtykke gjelder for alt som skjer etter et gitt samtykke**

Denne samtykkemyten går ut på at å samtykke til berøring eller seksuell kontakt på et gitt tidspunkt betyr at man har sagt «ja» til alt som følger i etterkant. På bakgrunn av dette uttrykkes det bekymring for at en voldtekt som har funnet sted etter et samtykke er gitt, ikke er voldtekt i juridisk forstand. Dette er ikke i tråd med samtykkelovens hensikt. Å samtykke til å ha sex betyr ikke at man ikke kan ønske noe annet underveis. Hvis man på noe tidspunkt vil slutte å ha sex, er ikke lenger samtykke tilstede.

## **Myte: Man kan bli presset til å samtykke**

Denne samtykkemyten går ut på at samtykke er noe man kan bli presset eller tvunget til. Denne misforståelsen henger særlig sammen med myten om at samtykke skal dokumenteres, og at man da blir tvunget til å «signere» på ett eller annet vis mot sin vilje. Seksuelt samtykke er noe som gis frivillig, og et «ja» som ytres under tvang eller press er da ikke et fritt samtykke.

## **Holdninger til samtykke**

På neste side har vi trukket frem et knippe Facebook-kommentarer som illustrerer ulike holdninger til samtykkelov og samtykke.

# Holdninger til samtykke & samtykkelov

## Støtte

«Ja til samtykkelov. Jo flere kommentarer jeg leser, jo tydeligere er det at det er akutt nødvendig...»

«En samtykkelov vil ikke PÅLEGGE noen å skrive en kontrakt midt i foreplay, folkens... Det er ikke det samtykke handler om. Og hvis du ikke klarer å vente til noen sier "ja" (ordet som definerer samtykke) før du gyver løs er det anbefalt å vurdere om du bør være ute blant folk i det hele tatt.»

«samtykke skal til selv hvor gift du er...»

«Nei du kan ikke kysse noen uten samtykke?? Jeg skjønner ikke at det er så vanskelig å forstå? Du må gjerne lene deg inn for å kysse men hvis noen sier nei, tar et skritt tilbake, dytter deg unna eller lignende, så betyr det nei og da er det nei. Det er svært tydelig at samtykke er noe som må læres i skolen her.»

«Du ser selv hvor mange kommentarer på slike saker som er "høhø, idioti, må vi frem med bank-ID og ha med skjema på byen?" Nei, selvsagt ikke, men hvis du har klina med noen tidligere på kvelden og de har sovna før deg på festen, kan du ikke kripe oppi senga sammen med dem og begynne å klå. Samtykkeloven handler om at bare ja er ja, loven om at nei er nei har vi allerede.»

Appen er en avsporing. Det er ikke mulig å gi samtykke til sex i forkant uansett. Det samtykket gis sekund for sekund. Litt som når du har en kompis på besøk. Han har rett til å dra hjem når han vil, uten at du skal holde ham fysisk igjen.

## Kritikk

«En samtykkelov hjelper vel strengt talt ikke om det ikke kan bevises at gjerningspersonen ikke respekterte et nei? Problemet i slike saker handler jo egentlig om bevis.»

«Loven bør ikke endres, da den i ordets riktige forstand er satt sammen av to ord «vold» og «tekt». Man bør heller lage en ny lov som bedre definerer seksuell omgang uten samtykke.»

«Først ødela feministene og sosialistene ekteskapet gjennom reguleringer, så ødela de familien gjennom statlig inngripen, og nå vil de ødelegge seksualiteten mellom mann og kvinne. Jeg synes de nå skal tenke seg grundig om nå, for det er få land i verden (om noen) som lar staten gripe så alvorlig inn i folks privatliv og familie som dette»

«Folketallet er allerede kritisk på vei ned. Kan tenke dette her bare forverrer situasjonen. Skal ikke mye til for at uskyldige personer får en dom hengende på seg.»

«men hvordan i all verden skal vi menn kunne skille mellom et dårlig ligg (les; melsekk), og ei som fryser til?»

«Vi trenger ikke flere lover som forbyr det som allerede er forbudt. Det er sikkert komplisert for soyagjengen i rødt, men gi dem en teskje istedet.»

«Presset forflytter seg bare. I "beste" fall overtalelse - i verste fall vold/trusler for å få det samtykke»

## Latterliggjøring og feilkarakterisering

«Det er i hvert fall en ting som er sikkert ut ifra hva Ottesen skriver: Hvis du treffer en kvinne på byen og dere liker hverandre så sørg for å ha med deg en avtale/kontrakt om at sex er frivillig som hun må skrive under på!»

«Enkelte damer må da gå med en bunke dokumenter til signering og ta vare på de i minimum 2 år. Ser vi en dame uten dokumentmappe bør vi menn ikke ha sex da det i ettertid kan bli anmeldt av dama. Månen til dustelov.»

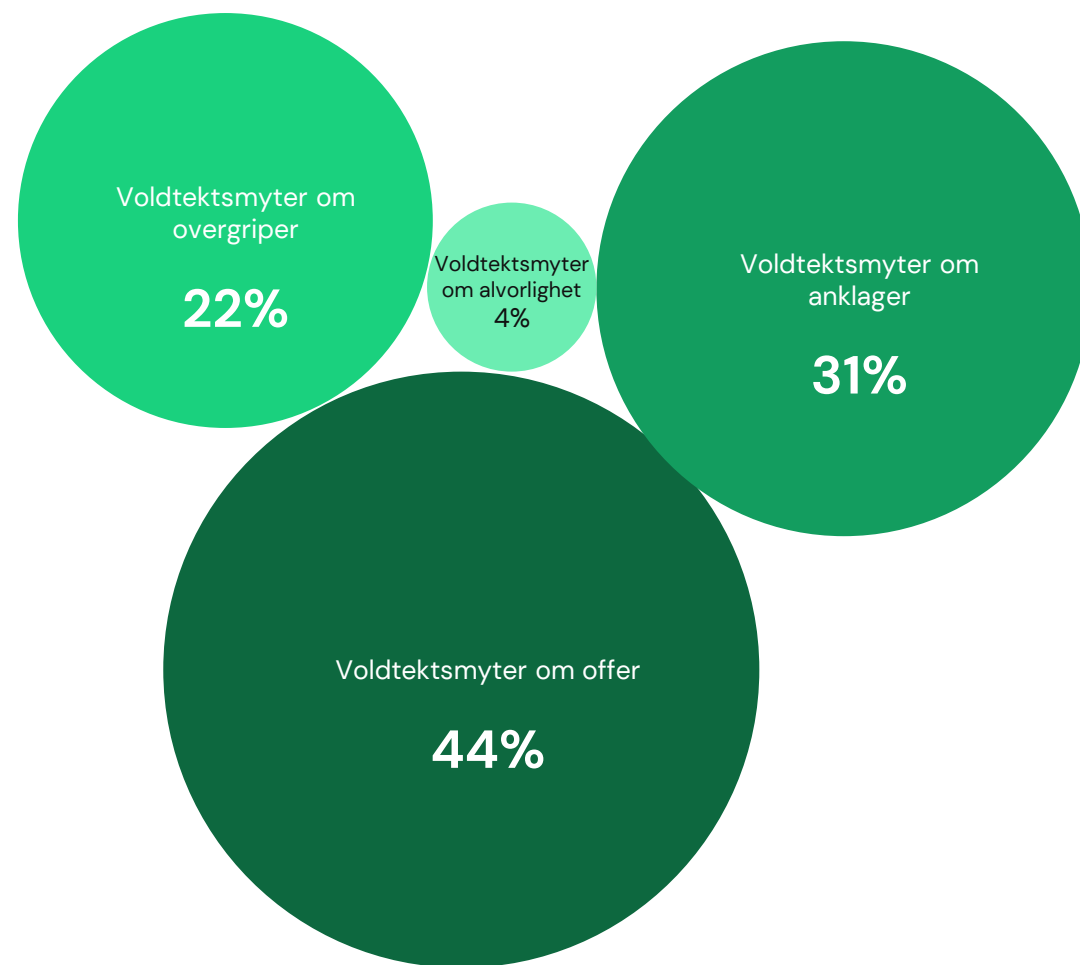
«du tar en video mens dere ligger der, begge forteller at dere samtykker, sender den til politiet, de vurderer saken, når dere får tommel opp så bare peis på»

«jeg føler meg voldtatt for å ha lest dette uten å ha bli spurt om samtykke»

«Punkt 1. Samtykker du til intensiv gruppevoldtekt trykk ja eller nei. Punkt 2. Samtykker du til overfalls voldtekt mens du trues med kniv trykk ja eller nei. Punkt 3. Samtykker du til å følge religiøse krav som sier kvinne ikke kan nekte mannen seksuelt samkvem trykk ja eller nei, trykker du nei husk å iføre deg hjelm og tann beskyttelse....lykke til...»

Hvor vanskelig vil det være for en overfalls/voldtekts "mann" å tvinge offeret til å lage en digital godkjenning av overgrepet(vil anta at en samtykke app kommer eller finnes), slik at overgriperen dermed i retten vil gå fri. "samtykke" gitt ??!

# De mest fremtredende voldtekstmytene i debatten på Facebook



Sirklene illustrerer hvilke voldtektsmyter som er mest fremtredende i Facebook-kommentarene. Prosentandelene er basert på det totale antallet Facebook-kommentarer der en voldtektsmyte forekommer (n=232).

”

*Jenter slipper også å bli voldtatt ved å utvise en minimal risikoforståelse...*

*Vil du ikke ligge, ikke legg deg dritings naken og råklin med han du ikke vil ligge med, ganske enkelt egentlig.*

Myter om offer:

## ***Kvinner har selv skyld i voldtekten***

44 prosent av kommentarene som gir uttrykk for en voldtektsmyte er relatert til ofre. Mange av kommentarene inneholder også kvinnefiendtlige holdninger, blant annet gjennom bruk av nedsettende karakteristikk og skjellsord.

Majoriteten av kommentarene som relaterer seg til offer handler om at overgrep- og voldtektsutsatte selv har skyld i overgrepet. En holdning som går igjen er at kvinner ikke burde være med eller ta med en mann hjem om de ikke ønsker sex.

Det er gjennomgående også mye fokus på reaksjonene til de utsatte. Særlig «frys»-reaksjonen blir latterliggjort eller tilsidesatt som ikke-legitim i møte med overgrep.

Voldtekt som skjer uten eksplisitt fysisk vold der utsatte ikke har sagt verbalt «nei» delegitimeres som noe annet enn seksuell vold.

”

*Har Sv tatt Frp's rolle? Mer og strengere straffer i Europas land med flest justismord og selvmord etter soning? Hallo...er dette riktig verktøy? Bipolare kvinner med eller uten personlighetsforstyrrelser får jo nærmest fripass til hevn på de stakkarne som har vært utsatt for dette når rettsvesenet og politiet ikke har kompetanse på slikt. (...)*

## Myter om anklager: ***Falske anklager truer menns rettsikkerhet***

31 prosent av kommentarene som gir uttrykk for voldtektsmyter er relatert til voldtektsanklager. I disse kommentarene legges det vekt på falske anklager, og at det er vanlig at kvinner som angrer på sex kaller det overgrep i ettertid. Det gis også uttrykk for at man ikke kan ombestemme seg hvis man først har sagt ja. Mange av kommentarene i denne kategorien utviser kvinnefiendtlighet.

I sammenheng med samtykkeloven menes det at folk generelt, men da særlig kvinner, vil bruke samtykkeloven som grunnlag for falske anklager, og at dette vil øke betraktelig. Kommentarene gir uttrykk for at falske anklager er et stort og reelt samfunnsproblem, som brukes med hevnmotiv eller som ledd i en konflikt om for eksempel barnefordeling eller penger.

Alt dette brukes som grunnlag for motstand til samtykkeloven, og enkelte tar til orde for en lovgivning mot falske voldtektsanklager enda det finnes lovgivning mot falske anmeldelser allerede.



”

*(...) etter at innvandrere står for over 90% av alle voldtekter så må jo norske myndigheter og rettsvesen selvfølgelig klare å få flest mulige saker henlagt. For våre nye landsmenn må jo for Guds skyld ikke få straff for noe de ikke har lært å forstå. For seksuell omgang uten samtykke det trenger ikke vi for det har jo vi lært fra det landet vi kommer i fra. Den loven som menn fra muslimske verden har hatt i flere tusen år.*

## Myter om overgriper: **Overgriper er en ukjent, muslimsk mann**

22 prosent av kommentarene som gir uttrykk for voldtektsmyter relaterer seg til myter om overgriper. Kommentarene går i hovedsak ut på myten om at det er muslimske menn med innvandringsbakgrunn som står for de fleste voldtekter i Norge. I sammenheng med dette gis det uttrykk for at det er nytteløst med fokus på samtykke og innføring av samtykkelov, ettersom disse overgriperne uansett ikke vil bry seg om noen sier «ja» eller «nei». Mange av kommentarene bærer preg av feilinformasjon om voldtektsstatistikk.

Denne holdningen til overgriper viser først og fremst stereotypiske og krenkende holdninger mot muslimske menn og menn med innvandringsbakgrunn. I tillegg viskes også ut realiteten om at de fleste voldtekter i Norge gjøres av etnisk norske menn som allerede er kjent for den utsatte.

Myten om at menn som voldtar er monstre og ikke ordinære mennesker er også tilstede i diskusjonen. Denne myten tilslører blant annet hvem som kan utsette andre for overgrep og tilegner dem visse intensjoner. I tillegg kan dette gjøre det vanskeligere for de som har blitt utsatt å bli trodd.

”

*(...) Men jeg tror at det er veldig viktig å distansere en ekte voldelig voldtekt, og et samleie som var litt på kanten. Det er der bekymringen min ligger, at med en samtykkelov så vil sånt være nesten umulig å skille på.*

## Myter om alvorlighet: ***Ikke alle voldtekter er like alvorlige***

Voldtektsmyter om alvorlighet utgjør en relativt lav andel av kommentarene som inneholder voldtektsmyter (4%), men innholdet gir uttrykk for skadelige feiloppfatninger om konsekvensene av voldtekt.

Kommentarene formidler holdninger til hva «ekte» voldtekt er. For eksempel uttrykkes det at en «ekte» voldtekt innebærer vold og makt, og at det er tydelige intensjoner om å voldta. Dette settes da opp mot seksuelle situasjoner der handlingen ikke nødvendigvis var samtykkende. Dette fremstilles som mindre alvorlig og mindre skadelig enn «reelle» voldtekter.

I kommentarene argumenteres det for at å inkludere seksuelt samleie uten samtykke i definisjonen av voldtekt vil utvanne voldtektsbegrepet, og bagatellisere erfaringene til de som har blitt utsatt for fysisk voldelige voldtekter. Det uttrykkes bekymring for at samtykkeloven vil ramme gutter og menn på urettferdig vis, fordi det anses at overskridelsene deres i mange tilfeller egentlig ikke er alvorlige nok til å defineres som «voldtekt».

# Innvandrings- og kvinnefiendtlige holdninger er en integrert del av debatten

«Samtykkelov mot Islam. Det blir bra!»

Dette er et direkte sitat fra kommentarfeltet på Facebook til et innlegg fra Agenda magasin i august 2022. Artikkelen omhandlet innføring av samtykkelov i Spania og innlegget har fått over 150 kommentarer, hvorav mange er kritiske, og flere gir uttrykk for innvandringsfiendtlige meninger. Kommentarer som dette gir uttrykk for voldtektsmyten om at det i hovedsak er menn med muslimsk og/eller innvandringsbakgrunn som voldtar. Et annet argument som går igjen i sammenheng med dette er at samtykkelov ikke vil ha noen praktisk effekt fordi de som voldtar uansett ikke respekterer norsk kultur og regelverk.

Kvinnefiendtlige holdninger er gjennomgående i mange av kommentarene som gir uttrykk for voldtektsmyter. Spesielt når det gjelder myter om offer og myter om anklager er det tydelig at ytringene preges av negative holdninger til kvinner. Det gis blant annet uttrykk for at kvinner bruker falske anklager for å demonisere menn, at kvinner kan unngå å bli voldtatt ved å oppføre seg annerledes, og at kvinner bare syter til tross for at de har fått flere rettigheter med feminismens fremvekst. Andre bruker skjellsord som «hurpe» og «psykopatisk fjortisjente».



A screenshot of a Facebook post from 'Agenda Magasin' dated 13 August 2022. The post features a video of Linn Stalsberg speaking at a podium with the Spanish flag in the background. The text of the post reads: 'Europa skal bli stadig tryggere for jenter og kvinner. Nylig ble Spania det 13. landet i Europa som innførte en samtykkelov, forteller Linn Stalsberg.' Below the video, the post has 208 likes, 154 comments, and 7 shares. The caption below the video says 'AGENDAMAGASIN.NO Bare ja betyr ja Europa skal bli stadig tryggere for jenter og kvinner. Nylig ble Spania det 13. landet i Europa s...'



Kommentar fra [Bruker]

Ettersom alle menn bør være innstilt på den demoniseringen som skjer etter samlivsbruddet er det god grunn til å ha en bunke samtykke skjemaer på nattbordet. Et annet alternativ er selvfølgelig å drite i å ha sex, f\*\*\*a er jo egentlig veldig oppskrytt»

43

142 kommentarer

[Bruker]

Foreldrene til de jentene har størst ansvar. Foreldrene burde forteller om hvordan verden egentlig er og at døtrene deres bør ikke flørte med fulle kåte gutter, gutter blir som regel sinte når dem har brukt flere hundre kroner på ei Luremus som plutselig sier nei til sex



[Bruker]

Hva er problemet du skal ikke ha sex med noen som ikke vil. Da er det voldtekt. Har det ikke vært det hele tiden eller må nye svensker og nordmenn ha det inn med teskje?



223

23 kommentarer

[Bruker]

Det er lite etterrettelig ute på venstreviddene. Look to Sweden. Europa var et trygt sted for jenter helt til Europa's venstreliberale galninger startet stor-import av voldtektsforbrytere fra bananrepublikker. Hjelp og trøste.



179

285 kommentarer

[Bruker]

du bør skamme deg! Du skal late som disse ofrene dine ikke kan gjøre noe eller ikke kan si verdens letteste ord, spesielt for kvinner: NEI» fyfaen nå merker jeg mange er lei dere feminazi, som kan finne opp at noen voldtar dere å bruker alltid den samme: jeg frøys» jeg ble til en isbit» jeg ble kald» jeg kunne ikke si nei» selv om han ikke overgrep meg»



33

85 kommentarer



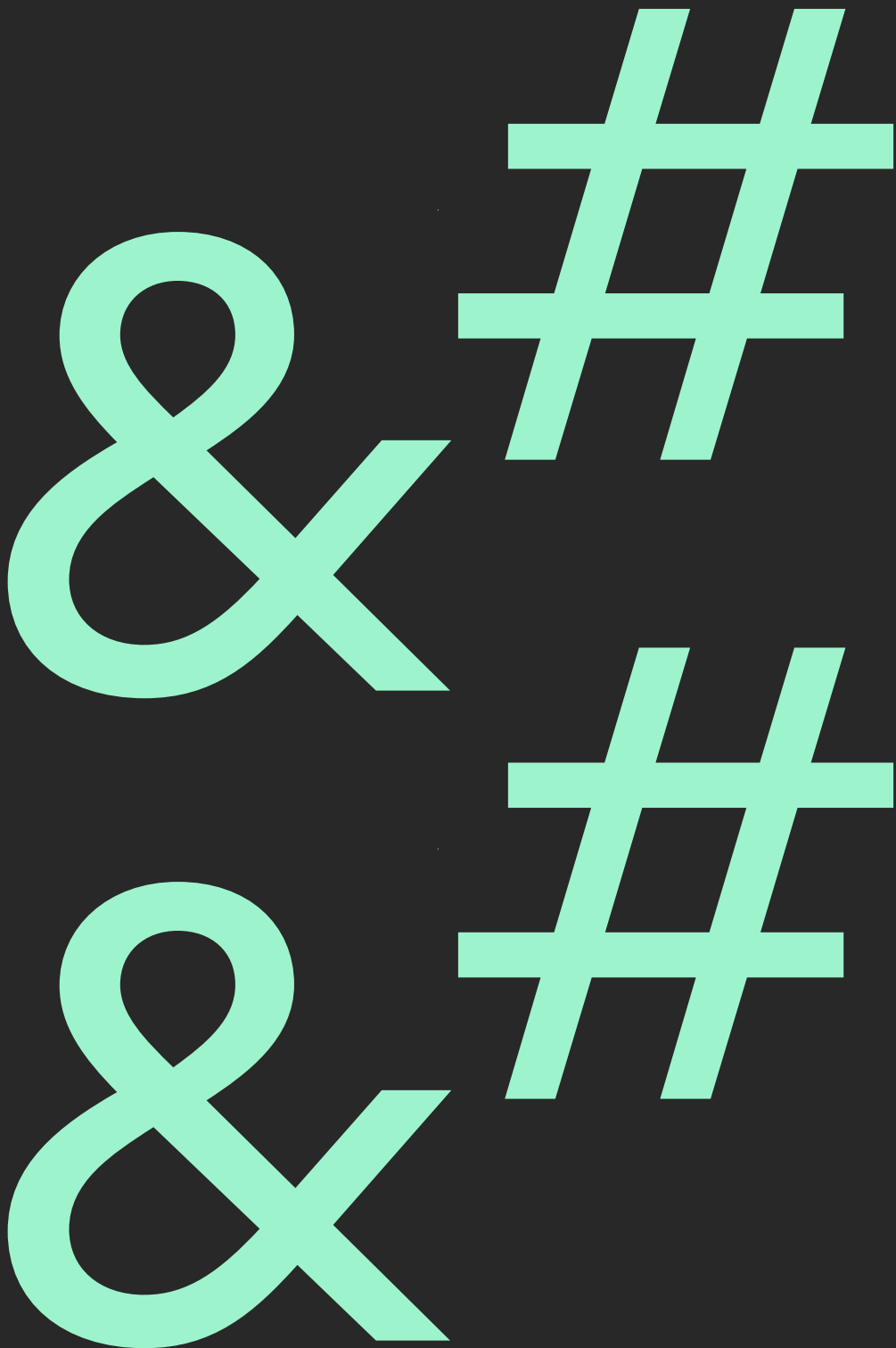
# Hardt ytringsklima om et sensitivt tema

Rapporten har avdekket at mer enn hver tiende Facebook-kommentar under poster om samtykke og samtykkelov inneholder voldtektsmyter. Dette er kommentarer som står igjen etter moderasjon, så etter all sannsynlighet er omfanget i utgangspunktet langt større.

Kommentarene vi har gjennomgått varierer i grovhet; fra ytringer som påpeker at kvinner selv bør utvise mer forsiktighet for å unngå voldtekt, til svært grove anklager og karakteristikker av både kvinner og antatte overgripere.

Analysen har tatt utgangspunkt i artikler og kommentarer som er delt på offentlige sider på Facebook. Mange av artiklene er fra større mediehus som har en stor følgerbase, og deler innhold som skaper mye engasjement i form av kommentarer og reaksjoner. Dette bidrar til at også de som ikke deltar i debatten blir eksponert for myter om voldtekt og samtykke. Det harde ytringsklimaet som blant annet legger skyld på voldtekts ofre, kan virke retraumatiserende for de som selv har vært utsatt.

Mange av oppslagene som har skapt stort engasjement tar utgangspunkt i enkeltpersoner som deler sin egen historie om voldtekt. Det å skrive en kronikk eller uttale seg om egne erfaringer om et så sensitivt tema krever mot og er svært personlig. Et offentlig kommentarfelt som bærer preg av beskyldninger og myter kan gjøre terskelen enda høyere for å dele opplevelser om overgrep.



# Analyse & Tall

Analyse & Tall er et skandinavisk analysebyrå, bestående av sosiologer, medievitere, antropologer, utviklere, designere, astrofysikere, økonomer, retorikere og samfunnsvitere.

Vi produserer analyser, underviser, rådgir, formidler og utvikler nye samfunnsvitenskapelige metoder – for å bedre forstå verden rundt oss.

Vårt formål er å skape et mer demokratisk, likt og sosialt rettferdig samfunn. Vi har omlag 30 medarbeidere og eiere fordelt på kontorer i København, Aarhus og Oslo. Vi er demokratisk organisert og har derfor skiftet ut hierarki og lederlønninger med medbestemmelse og likelønn.